
Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta

Aika 02.02.2026 klo 09:00 -

Paikka Pohjois-Savon hyvinvointialue, hallintokeskus, rak 10, 1 krs. tai teams

Käsitteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
11	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
12	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
13	Asioiden käsittelyjärjestys	5
14	Käyttösuunnitelma 2026, Perhe- ja vammaispalvelut	6
15	Oikaisuvaatimus, Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden soveltamisohje, vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje ja vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohje	8
16	Vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohje 1.2.2026 alkaen	12
17	Palvelujärjestelmän uudistaminen - R5 mielenterveys- ja päihdepalvelujen -uudistus	14
18	Ajankohtaiset asiat	19
19	Viranhaltijapäätösten tarkastaminen, perhe- ja vammaispalveluiden Itk 2.2.2026	20
20	Tiedoksi saatettavat asiat 2.2.2026	21
21	Muut asiat	22

Tanja Airaksinen
puheenjohtaja

Osallistujat

Läsnä	Nimi	Tehtävä
	Airaksinen Tanja	puheenjohtaja
	Saario Jari	varapuheenjohtaja
	Back-Hytönen Minna	jäsen
	Eskelinen Tiia	jäsen
	Kauppinen Sanna	jäsen
	Korhonen Paula	jäsen
	Muukka Jukka	jäsen
	Niiranen Juuso	jäsen
	Riihola Kari	jäsen
	Savolainen Tuula	jäsen
	Valta Antti	jäsen
	Raatikainen Riitta	aluehallituksen puheenjohtaja
	Hoffren Hilja	nuorisovaltuuston edustaja
	Sourunjärvi Virpi	vammaisneuvoston edustaja
	Hedman Antti	vastaava lääkäri
	Jestola Eija	toimilinjajohtaja
	Kantanen Kati	esittelijä
	Korhonen Marko	hyvinvointialuejohtaja
	Mykkänen Minna	johtaja ylihoitaja
	Ojala Annukka	asiantuntija
	Pitkänen Minna	palvelualuejohtaja
	Remes Sami	toimilinjajohtaja
	Pärnänen Heli	sosiaalihuollon johtava viranhaltija
	Vartiainen Anu	johdon assistentti
	Turunen Riikka	pöytäkirjanpitäjä

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Pevamltk 02.02.2026

Päätös

Päätösehdotus

Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kutsu kokoukseen on toimitettu sähköisen kokousjärjestelmän kautta. Kutsu on lähetetty Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 164 §:n mukaisesti vähintään 4 päivää ennen kokousta.

Hyvinvointialuelain 108 §:n mukaisesti toimitella on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Pevamltk 02.02.2026

Päätös

Päätösehdotus

Toimielin valitsee pöytäkirjantarkastajat tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirjantarkastajat toiminevat myös ääntenlaskijoina mahdollisten äänestysten sattuessa. Vuorossa ovat Jukka Muukka ja Juuso Niiranen.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Asioiden käsittelyjärjestys

Pevamltk 02.02.2026

Päätös

Päätösehdotus

Toimielin hyväksyy esityslistan kokouksen asioiden käsittelyjärjestykseksi.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

14

Käyttösuunnitelma 2026, Perhe- ja vammaispalvelut

Pevamltk 02.02.2026
241/02.02.00/2026

Valmistelija(t) toimialajohtaja Kati Kantanen, kati.kantanen@pshyvinvointialue.fi

Päätös

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta hyväksyy perhe- ja vammaispalveluiden toimialan vuoden 2026 talousarvion käyttösuunnitelman.

Ennakkovaikutusten arviointi

TA2026 vaikutustenarvio liitteenä

Toimivallan peruste

Hallintosäätö § 41, Lautakunnan erityistehtävä kohta 8

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan oheisaineistona:

- Käyttösuunnitelma 2026, Perhe- ja vammaispalveluiden toimiala
- Vaikutusten arviointi TA2026

Valmistelu

Aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 22.12.2025 Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvion vuodelle 2026, mihin pohjautuu perhe- ja vammaispalveluiden toimialan käyttösuunnitelma.

Aluevaltuuston hyväksymä talousarvio on perhe- ja vammaispalveluiden toimialan osalta sitova seuraavasti:

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Tavoitteet 1000 €:na	TA2026
Toimintatuotot	16 671
Toimintakulut	-252 302
Toimintakate	-235 631

Sitovat tavoitteet ovat ulkoisia tuottoja ja kuluja.

Perhe- ja vammaispalveluiden toimialalla on kaksi palvelualueetta; perhepalvelut ja vammaispalvelut. Palvelualueet jakaantuvat palveluyksiköihin, jotka ovat perhepalveluissa:

- perhekeskuspalvelut
- lapsiperheiden sosiaalityö ja lastensuojelu

ja vammaispalveluissa:

- vammaisten asuminen ja päivä- ja työtoiminta
- vammaisten avopalvelut.

Käyttösuunnitelmassa olevat mittarit ovat perhe- ja vammaispalveluiden lautakuntaan nähden sitovia.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

15

Oikaisuvaatimus, Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden soveltamisohje, vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje ja vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohje

Pevamltk 02.02.2026
6168/00.01.02.00/2024

Valmistelija(t) Kati Kantanen, perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja,
kati.kantanen@pshyvinvointialue.fi, puh. 044 740 1951

Päätös

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja päättää menettelyvirheen perusteella poistaa virheelliset päätöksensä:

- 19.5.2025 § 51 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeet 19.5.2025 alkaen,
- 19.5.2025 § 52 Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje 19.5.2025 alkaen, sekä
- 19.5.2025 § 53 Vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeen.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 41.

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:

- Oikaisuvaatimus, Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden soveltamisohje

Valmistelu

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta on kokouksessaan 19.5.2025 hyväksynyt seuraavat vammaispalveluja koskevat soveltamisohjeet:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeet 19.5.2025 alkaen (§ 51).

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

- Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeen 19.5.2025 alkaen (§ 52) sekä
- Vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeen (§ 53),

Edellä mainituista päätöksistä on 30.5.2025 jätetty oikaisuvaatimus, jonka ovat allekirjoittaneet Invalidiliiton edustaja Mika Saastamoinen ja Näkövammaisten liiton edustaja Maarit Halonen.

Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että hyväksytyissä soveltamisohjeissa on useita epätarkkuuksia sekä vammaispalvelulain (675/2023) hengen vastaisia linjauksia, jotka tulisi korjata ennen niiden käyttöönottoa. Lisäksi vaatimuksessa katsotaan, että soveltamisohjeet ovat osin ristiriidassa lain kanssa ja että niiden valmistelussa ei ole kuultu vammaisia henkilöitä, käyttäjäryhmiä tai vammaisten henkilöiden etuja ajavia järjestöjä. Oikaisuvaatimuksessa on myös eritelty järjestöjen havaintoja soveltamisohjeiden epätarkkuuksista.

Lautakunnan 19.5.2025 hyväksymät soveltamisohjeet on valmisteluvaiheessa arvioitu yleisluontoisiksi hallinnollisiksi sisäisiksi ohjeiksi, joiden tarkoituksena on viranhaltijoiden toiminnan yhdenmukaistaminen, päätöksenteon tukeminen sekä määrärahojen kohdentaminen. Soveltamisohjeet eivät sellaisenaan ratkaise yksittäisten henkilöiden oikeutta, etua tai velvollisuutta, vaan yksittäiset palvelupäätökset tehdään aina asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta erillisellä hallintopäätöksellä.

Yleisluonteisia hallinnollisia ohjeita valmisteltaessa ei ole pääsääntöisesti lakisääteistä velvollisuutta kuulla vammaisneuvostoa tai järjestöjä ennen lautakunnan päätöstä.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 32 §:n mukaan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimille, kuten vammaisneuvostolle, tulee kuitenkin antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta. Lisäksi vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Tämän perusteella vammaisneuvostolle olisi ollut perusteltua varata mahdollisuus tulla kuulluksi soveltamisohjeiden valmisteluvaiheessa, koska ohjeet kohdistuvat suoraan vammaisten henkilöiden palveluihin. Järjestöjen kuuleminen ei sinällään ole lakisääteisesti velvoittavaa, mutta se olisi ollut hyvän hallinnon, osallisuuden ja

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

vuorovaikutteisen valmistelun näkökulmasta sekä uuden vammaispalvelulain käyttöönoton yhteydessä perusteltua.

Hallintolain (434/2003) 50 §:n mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu:

1. selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen,
2. ilmeisen väärään lain soveltamiseen,
3. päätöksenteossa tapahtuneeseen menettelyvirheeseen tai
4. asiaan on tullut uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Edellä mainituissa kohdissa 1–3 päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen vahingoksi edellyttää asianosaisen suostumusta, ellei virhe ole ilmeinen ja aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Uuteen selvitykseen perustuva päätöksen korjaaminen on mahdollista ainoastaan asianosaisen eduksi.

Menettelyvirheellä tarkoitetaan päätöksen tekoa edeltävässä ja siihen liittyvässä asian käsittelyssä tapahtunutta virhettä. Tyypillinen menettelyvirhe on esimerkiksi asianosaisen tai muiden kuultavien tahojen kuulemisen laiminlyönti. Soveltamisohjeiden valmistelun osalta menettelyvirheen arviointi liittyy erityisesti siihen, onko vammaisneuvostolle varattu hyvinvointialuelain 32 §:n mukainen mahdollisuus vaikuttaa valmisteluun, kun kyse on vammaisten henkilöiden palveluista.

Vaikka soveltamisohjeet on arvioitu yleisluontoisiksi sisäisiksi ohjeiksi, eikä lain mukaista kuulemisvelvollisuutta ole sovellettu, vammaisneuvoston kuulemisen merkitys korostuu erityisesti ohjeiden kohdistuessa suoraan vammaisten henkilöiden palveluihin. Järjestöjen kuuleminen ei ole lakisääteistä, mutta on hyvän hallinnon ja osallisuuden kannalta perusteltua, erityisesti uuden lain käyttöönotossa.

Kuulemisen puutteet eivät sinällään välttämättä ole hallintolain 50 §:ssä tarkoitettu menettelyvirhe, mutta ne voidaan ottaa huomioon päätöksenteon valmistelun asianmukaisuuden ja soveltamisohjeiden jatkokehittämisen kannalta.

Asia- ja menettelyvirhe korjataan käsittelemällä asia uudelleen. Uudelleenkäsittely edellyttää virheellisen päätöksen poistamista, jonka jälkeen viranomainen suorittaa uuden käsittelyn ja antaa uuden päätöksen.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan 19.5.2025 hyväksymiä soveltamisohjeita ei ole toimeenpantu, eikä asiassa ole ollut asianosaisia, joten kuulemista ei ole katsottu tarpeelliseksi ennen asian ratkaisemista.

Lautakunta on 27.10.2025 uudelleen käsitellyt vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeen (§ 102) sekä määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeen (§ 103). Uudessa käsittelyssä on kuultu vammaisneuvostoa ja huomioitu järjestöjen tekemät havainnot soveltamisohjeiden sisällöllisistä epätarkkuuksista.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

16

Vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohje 1.2.2026 alkaen

Pevamltk 02.02.2026
6168/00.01.02.00/2024

Valmistelija(t) Sanna Suomi, vammaisten avopalvelujen palveluyksikköjohtaja,
sanna.suomi@pshyvinvointialue.fi, puh. 040 830 4340,
Kati Kantanen, perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja,
kati.kantanen@pshyvinvointialue.fi, puh. 044 740 1951

Päätös

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää hyväksyä vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeen liitteen mukaisena. Soveltamisohje tulee voimaan 1.2.2026 alkaen.

Ennakkovaikutusten arviointi Toimintatapojen yhdenmukaistaminen palveluiden järjestämisessä. Lainsäädännön ja palveluntuottajan vaihtumisen muutosten huomioiminen

Toimivallan peruste Hallintosäätö § 41.

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:

- Vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen soveltamisohje 1.2.2026 alkaen

Esityslistan oheisaineistona:

- Vammaispalvelulain mukaisten liikkumisen tuen soveltamisohje muutoshistorialla (ei julkinen)

Valmistelu

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta on kokouksessaan 9.12.2024 (§ 113) hyväksynyt vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen soveltamisohjeen, joka on ollut voimassa 1.1.2025 alkaen. Vuonna 2025 perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta on lisäksi 19.5.2025 (§ 53) hyväksynyt päivitetyn liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeen, johon on 30.5.2025 jätetty oikaisuvaatimus. Tämän vuoksi lautakunnan hyväksymiä ohjeita ei ole toimeenpantu, ja voimassa ovat olleet edelleen 9.12.2024 hyväksytyt soveltamisohjeet.

Nyt käsittelyssä oleva liikkumista tukevan palvelun soveltamisohje on esitelty vammaisneuvoston kokouksessa 19.11.2025, minkä jälkeen vammaisneuvostolla on ollut mahdollisuus antaa asiasta kirjalliset huomionsa. Vammaisneuvosto on 20.11.2025 toimittanut kirjalliset kommentit liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeeseen. Ne on otettu huomioon soveltamisohjetta päivitettäessä. Lisäksi soveltamisohjeen päivityksessä on huomioitu oikaisuvaatimuksen liitteenä toimitettujen järjestöjen näkemykset koskien vammaispalvelulain mukaista liikkumista tukevaa palvelua.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen asukkaille liikkumista tukevia palveluita voidaan myöntää sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain nojalla. Palvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Mikäli sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia, eikä ensisijaisilla tukimuodoilla pystytä poistamaan vammasta aiheutunutta tarvetta tai haittaa, arvioidaan vammaispalvelulain mukaisen palvelun tarve aina yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun soveltamisohje on päivitetty vastaamaan 1.1.2025 voimaan tullutta uutta vammaispalvelulakia. Aiemmin soveltamisohje sisälsi myös vanhan lainsäädännön (380/1987) soveltamisalaa, mikä vaikeutti sen tulkintaa. Uudessa soveltamisohjeessa on huomioitu voimassa oleva lainsäädäntö sekä lain siirtymäsäännös, jonka mukaan vuoden 2027 loppuun saakka sovelletaan vanhaa vammaispalvelulakia voimassa oleviin kuljetuspalvelupäätöksiin.

Soveltamisohjeessa on otettu huomioon myös kuljetuspalveluiden kilpailutuksesta johtuvat muutokset uudelle sopimuskaudelle, muun muassa kuljetuspalvelun sisältöä koskevat tarkennukset. Lisäksi soveltamisohjeesta on poistettu hakemiseen ja matkojen tilaamiseen liittyvät kohdat, koska näistä ohjeistetaan erikseen asiakastiedotteessa, joka toimitetaan päätöksen mukana.

Aluehallitus
Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

§ 11

19.01.2026
02.02.2026

17

Palvelujärjestelmän uudistaminen - R5 mielenterveys- ja päihdepalvelujen -uudistus

Pevamltk 02.02.2026
637/00.01.02.00/2026

Valmistelija(t) Kati Kantanen, puh. 044 740 1951,
kati.kantanen(at)pshyvinvointialue.fi, Jari Saarinen
puh. 044 718 6301, jari.saarinen(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta merkitsee mielenterveys- ja päihdepalvelujen uudistuksen (R5) valmistelutilanteen tiedoksi.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 41.

Liitteet ja oheisaineisto Esityslistan liitteenä:

- Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus (R5)

Valmistelu

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on kokouksessaan 19.1.2026 käsitellyt mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelu-uudistuksen (R5) luonnoksen, käynnistänyt sidosryhmien osallistamisen sekä lähettänyt luonnoksen lausunnoille hyvinvointialueen lautakuntiin, jaostoihin sekä lakisääteisiin ja vapaaehtoihin vaikuttamistoimielimiin. Lisäksi lausuntopyyntö on osoitettu aluevaltuustoryhmille, Pohjois-Savon kunnille ja Pohjois-Savon liitolle. Lausunnot pyydetään toimittamaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen kirjaamoon 15.2.2026 mennessä.

Osallistamisvaiheessa on järjestetty infotilaisuuksia henkilöstölle, asukkaille, kunnille, yrittäjille, järjestöille sekä Päihdepalvelusäätiölle. Lisäksi infotilaisuuksia on järjestetty lautakunnille, jaostoille ja vaikuttamistoimielimille. Uudistuksesta on pyydetty lausunnot

Aluehallitus
Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

§ 11

19.01.2026
02.02.2026

keskeisiltä sidosryhmiltä, ja sen tueksi on avattu asukaskysely sekä henkilöstökysely.

Uudistamisehdotuksesta laaditaan ennen päätöksentekoa vaikutustenarviointi, jossa hyödynnetään muun muassa tilaisuuksissa ja kyselyissä saatua palautetta. Vaikutustenarviointi sisältää arvion uudistuksen vaikutuksista lapsiin, asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, organisaatioon, talouteen, sidosryhmiin ja ympäristöön sekä riskiarvioinnin. Uudistuksen hyötyjen, riskien ja vaikutusten arviointia jatketaan lisäksi toimeenpanon yhteydessä.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistusta koskeva päätöksentekoaikataulu on seuraava: aluehallitus käsittelee asian 9.3.2026 ja päättää esityksen tekemisestä aluevaltuustolle, ja aluevaltuusto käsittelee ja päättää asiasta 23.3.2026.

Ahall 19.01.2026 § 11

Valmistelija(t)

Kati Kantanen, puh. 044 740 1951,
kati.kantanen(at)pshyvinvointialue.fi, Jari Saarinen
puh. 044 718 6301, jari.saarinen(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että:

- Tuomo Pekkarinen liittyi kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 10.05.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää:

1. merkitä mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelu-uudistuksen (R5) luonnoksen (liite 1) sekä valmistelutilanteen tiedoksi.

Aluehallitus
Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

§ 11

19.01.2026
02.02.2026

2. käynnistää sidosryhmien osallistamisen, jossa kevään aikana kuullaan muun muassa henkilöstöä, alueen asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä.
3. lähettää luonnoksen lausunnoille hyvinvointialueen lautakuntiin, jaostoihin sekä lakisääteisiin ja vapaaehtoiisiin vaikuttamistoimielimiin sekä aluevaltuustoryhmille, Pohjois-Savon kuntiin ja Pohjois-Savon liittoon. Lausunnot pyydetään toimittamaan 15.2.2026 mennessä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kirjaamoon.

Ennakkovaikutusten arviointi

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistusta koskeva ennakkovaikutusten arviointi tuodaan käsiteltäväksi uudistusta koskevan päätöksenteon yhteydessä.

Toimivallan peruste

Hallintosäätö § 36

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä: Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistuksen luonnos diolina

Valmistelu

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käynnissä palvelujärjestelmän kokonaisuudistus (Ahall 27.5.2024 § 185), joka koostuu viidestä kokonaisuudesta:

- R1. Vastaanottotoiminnan sekä alueellisen erikoissairaanhoidon ja aikuissosiaalityön uudistus (toimeenpanossa; Avalt 17.6.2024 § 47)
- R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus (toimeenpanossa; Avalt 17.6.2024 § 47)
- R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus (toimeenpanossa; Avalt 16.12.2024 § 80)
- R4. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus (toimeenpanossa; Avalt 5.5.2025 § 29)
- R5. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus (käynnistetty aluehallituksen päätöksellä 28.10.2024 § 336)

Mielenterveys- ja päihdepalvelut muodostavat läpileikkaavan kokonaisuuden, joka vaikuttaa laajasti hyvinvointialueen palvelutoimintaan. Ne kytkeytyvät terveydenhuollon palveluiden lisäksi muun muassa perhepalveluiden universaaleihin palveluihin,

Aluehallitus
Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

§ 11

19.01.2026
02.02.2026

kasvatus- ja perheneuvontaan ja lastensuojeluun. Lisäksi palveluilla on keskeinen yhdyspinta kuntien sivistys- ja nuorisotoimen palveluihin, hyte-toimintaan sekä järjestöihin.

Uudistuksessa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelurakennetta aina lasten palveluista ikääntyvien palveluihin. Painopisteenä on johtamisen ja ohjauksen rakenteiden kehittäminen sekä palveluiden integroiminen, kattaen sekä erityis- että peruspalvelut sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut. Tavoitteena on löytää kustannusvaikuttavia ja palveluiden kehittämistä edistäviä toimenpiteitä.

Uudistuksen valmistelua ovat johtaneet ohjausryhmän puheenjohtajina toimialajohtajat Jari Saarinen ja Kati Kantanen. Valmistelutyö on jakaantunut kahteen alatyöryhmään: Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut (puheenjohtajana palveluyksikköjohtaja Teijamari Laasonen-Balk) sekä Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut (puheenjohtajana palvelualuejohtaja Minna Pitkänen).

Mielenterveys ja päihdepalveluiden uudistuksen keskeiset sisällöt

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistuksen taustalla ovat hyvinvointialueen uuden organisaatorakenteen integraatiomahdollisuuksien hyödyntäminen, talouden reunaehdot sekä henkilöstön saatavuus. Uudistuksessa kehitetään mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakkaan palveluketjua painottaen ongelmien oikea-aikaista tunnistamista, varhaista tukea sekä hoidon käynnistämistä tarkoituksenmukaisella hoidon portaalla.

Uudistuksessa vahvistetaan erikoissairaanhoidon tukea perusterveydenhuoltoon, tehostetaan ja vahvistetaan peruspalveluiden henkilöstövoimavarojen käyttöä sekä vahvistetaan omaa palvelutuotantoa ostopalveluiden vähentämiseksi. Samalla uudistetaan organisaatio- ja johtamisrakenteita vastaamaan muuttuvia toimintamalleja ja parannetaan tilatehokkuutta lisäämällä palvelutuotannon ja hallinnon tilojen yhteiskäyttöä sekä tiivistämällä tuotannon tilankäyttöä.

Yhdistyvässä terveydenhuollon rakenteessa toimintakäytäntöjen suunnittelu ja toteutus tehdään tiiviissä yhteistyössä sosiaalipalveluiden kanssa. Yhteistyötä vahvistetaan erityisesti ikääntyneiden palveluiden ja lastensuojelun toimijoiden kanssa, huomioiden muuttuvat palvelutarpeet ja väestörakenteen kehitys.

Aluehallitus
Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

§ 11

19.01.2026
02.02.2026

Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluissa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi, joka muodostaa Pohjois-Savon mielenterveys- ja päihdepalvelut. Toiminta perustuu kolmen aluekeskuksen malliin, joissa aluekeskuksina toimivat Iisalmi, Kuopio ja Varkaus. Aluekeskukset tuottavat laajoja palveluja alueensa väestölle ja tukevat ympäröiviä toimipisteitä palvelutarpeen mukaisesti.

Päihdepalvelusäätiön tuottama päihdehoitotoiminta siirretään hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi sopimuskauden päättyessä loppuvuodesta 2026. Alueellinen päihdetyö tuotetaan jatkossa koko hyvinvointialueen laajuisesti Pohjois-Savon hyvinvointialueen päihdepalveluista, ja päihdepsykiatrian poliklinikat toimivat Iisalmessa, Kuopiossa ja Varkaudessa. Päihdetyön osaamista tarjotaan alueellisesti, ja päihdekuntoutusta vahvistetaan osastokuntoutuksen alueellisella laajentamisella.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa tuetaan ikäkausisiirtymiä yksilöllisen harkinnan perusteella perheet ja verkostot huomioiden. Kaikissa yksiköissä lapsen ja nuoren hoito toteutuu yhteistyössä vanhempien, huoltajien sekä muiden läheisten aikuisten kanssa. Toiminnassa siirrytään erillisistä rakenteista integroidumpiin toimintamalleihin sekä sisällön että resurssien näkökulmasta. Tavoitteena on saavuttaa integraatiohyötyjä toimintatapojen uudistamisella, yhteisten tavoitteiden asettamisella ja olemassa olevan osaamisen tehokkaammalla hyödyntämisellä.

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Ajankohtaiset asiat

Pevamltk 02.02.2026

Päätös

Esittelijä

perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta merkitsee ajankohtaiset asiat tiedoksi.

- Perhepalveluiden ajankohtaiset asiat, perhepalveluiden palvelualuejohtaja Minna Pitkänen
- Vammaispalveluiden ajankohtaiset asiat, toimialajohtaja Kati Kantanen
- Toimialan lääkäri asioiden ajankohtaiset asiat, asiantuntijalääkäri Annukka Ojala

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Viranhaltijapäätösten tarkastaminen

Pevamltk 02.02.2026

Päätös

Esittelijä	Toimielimen puheenjohtaja
Päätösehdotus	Lautakunta ei käytä otto-oikeutta viranhaltijoiden päätöksiin. Lautakunta hyväksyy viranhaltijapöytäkirjat ja merkitsee tietoon saatetuksi.
Valmistelu	Hyvinvointialueen hallintosäännön 58 §:n mukaan asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa hyvinvointialuelain 139 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Toimielimen on neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta ilmoitettava lautakunnalle niistä päätöksistä, jotka voidaan ottaa lautakunnan käsiteltäväksi. Viranhaltijapäätösten osalta viranhaltijan on neljän päivän kuluessa päätöksen allekirjoittamisesta ilmoitettava lautakunnan alaisten viranhaltijoiden osalta lautakunnalle. Lautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätösluettelot toimitetaan kaksi kertaa viikossa lautakunnan puheenjohtajalle ja esittelijälle. Lautakunnalle ei ilmoiteta eikä sillä ole otto-oikeutta henkilöstöpäätöksiin, jotka koskevat henkilöstöasioita, jotka on mainittu hallintosäännön luvussa "Toimivalta henkilöstöasioissa". Esityslistan lisäaineistona jaetaan: - viranhaltijapäätösluettelo ajalta 5.1.2026 - 25.1.2026

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Tiedoksi saatettavat asiat 2.2.2026

Pevamltk 02.02.2026

Päätös

Esittelijä

perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

- Vammaisneuvoston kirjelmä

Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta

02.02.2026

Muut asiat

Pevamltk 02.02.2026

Päätös